

Nro. 19.

A FELS. R. TSASZARNAK ÉS A. KIRALYNAK
KEGYELMES ENGEDELMEBŐL.

*Költ Bétsben Kedden Septembernek 3-ik napján,
1799-ik esztendőben.*

Hadi Történetek.

A' *Novi* alatt Aug. 15-ikénn történt véres ütközetről már két vérsenn közlöttünk *Extrablatt*ót olvasóinkkal, u. m. a' 16 dik és 18-dik darab *Ujjságaink'* elejénn. Az utolsóbból ki maradtanak még a' közelébbi alkalmatossággal némely nevezetes környülállások, mellyre nézve most azokat is öfzse tarlózván, a' Fő Hadi Cancelláriától ki-adatott tudósításból, ide nyomtatjuk: —

A' Cs. Királyi seregek' vezetésének megírása után, mint a' 18 dik *M. Kurir'* 277 dik lapjának alsó soraiban olvastató, ilyen jegyzések következnek a' Fő Hadi Cancellária' tudósításá-

ban: — „A' Kurirnak (t. i. Kapitány *Langnak*) a tábortól való el-indulásakór, az *Orosz* seregnek külömb külömbtsoportjaitól még nem gyűltenek volt egézfzen öszfe a' tsata után az ő veztséseiokról való tudósítások: hanem, az ő sebbelek között vagyon *Orosz*' Császári Generál *Tschuparow* is.

„A' vitéz magok-viseletjekért s-böls vezérlésekért név szerént fel-jegyezettettek között vagynak, *Kray*, *Bellegarde*, *Ott* Generálisokonn, s-feles számu Stáb- és Fő- tiszteken kívül, *Dobay* és *Kees* Májorok, *Posirehovsky* és *B. Revay*, Obersterek, *Hertelendy* Oberllieutenant, Kapitány *Rakofzky*, és fok mások.

„Az ellenségnek hátrálását *Génua* felé, Aug. 16-dikára virradó éjjel a' Gen. St. *Cyr*' Divisioja fedezte, a' mely is e'-végre egyéb bértzekenn kívül, a' *Novi*tól *Gavi* felé menő Ország-utak felett lévő halmokat foglalta volt el.

„Mikór Gen. *Karaczay*, ki is a' vezérlése alatt lévőtsoporttal a' tsata után leg utóbbszor küldtetett volt ki az ellenség' üzésére, a' táborhoz visszra érkezett, már 36 ágyuk és 100 muníziós szekerek kerültek volt a' miénk' kezére.

„Igy végződék (ezek az *Extrablatt*nak tulajdon-képpen való ki-fejezései) ez a' leg jobbkori reggeli 3 orától fogva leg később estvéig mind két Fél' seregeitől leg ritkább bátorsággal folytatott tsata, a' melynek a' Cs. Királyi és *Orosz* Császári seregek' fényes diúsöfégére vált ki-menetelének nagy betse, maga-magában is kitündöklök, mihelyest az eddig elő-hozatott környülállásokon kívül még az is meg-fontoltatik, hogy: az *Aosta*' környékeinn meg-szállva lévő *F. M. Lientenant Gr. Hadik* táborának fő hadifzállásáról érkezett tudósítások szerént, az ellenség, a' kinek az ő *Helvétzia* hadi munkái is öszfeketettve voltak a' *Novi*nél folyt történetekkel, Aug. 14-dikénn, minekutánna a' *Helvétus* pasusokonn a' miénket az ő *Roswaldi* fekvésekből

ki-nyomta volna, az után *Felső Valésiában* is három oldalról egyszersmind, nálloknál nagyobb erővel, reájok ütött, és a' posztok' oltalmazására ki-oltatva lévő tsoportjainkat, a' melyek minden helyekenn leg vakmerőbben ellent állottanak, a' maga lokasága által vizsgálva nyomta, az után *Strauch Oberstertis, Ponte Tereza* felé, *Princz Rohan Victor Oberstert* pedig, a' *Simplon-hegyről Vargó'* felé, magokat vizsgálva vonni, kényszerítette.

„Mind ezekhez képpest táboraink' fő vezére *Feldmarschall Gróf Suwarow*, hogy a' további történetekhez képpest, annál bizonyosabb és alkalmasabb rendeléseket tehessen, 's-azokat teljesíthetesse is, jónak találta *Novi* mellől a' maga táborával 19-dikben *St. Felicianához* (v. *Felisanhoz*) menni, és innét 20-dikban útját *Asti* felé tovább folytatni, *B. Kray* Fegyvertármestert pedig, a' feregnek egy részével (a' Pó vizón kérésztül) *Vigevanó* felé rendelni, hogy a' környülállások szerént, vagy *Vargó'* vagy *Ponte Tereza'* környékeire, vigyen segítséget.“

* * *

Ahoz továbbá, a' mit a' közelébbi Újjságunkban a' feljebb említett *Extrablattból*, a' *Károly Fő Hertzeg'* táboránál Aug. 14-dikénn, 16 és 17-dikénn folyt dolgokról irtunk, tegyük ide még most azt is ugyan azon *Extrablattból*, hogy: az ellenségnek *Gen. Jelachich* és *Gen. Eötvös* ellen a' mi bal szárnyunkonn tett próbái, arra adtának ő Fő Hertzegségének alkalmatosságot, hogy 17-dikben a' maga táborával *Dettingennél* az *Aar* vizénn (jobb szárnyunknál) kérésztül menni meghatározza: hanem a' viznek meg-áradása, és a' hid-tinálásnak a' viz' árja által való meg-akadályoztatódása, az által-menetelt ezenn a' napon meg-gátolván: így küldött-el azonközben az ő Fő Hertzegsége' parantsolatjára *Gen. Hotze*

9 Batalionokat, bal szárnyunkhoz a' *Linth'* vize felé *Ucznachhoz*.

* * *

Mitsoda következése lett légyen az ólta a Gen. *Hotze'* serege meg-mozdu'ásának, márigy olvassuk rövidenn a' *Bétsi Ud.* Ujjságban: — „A' mint *Károly* ö Királyi Fő Hertzegsége a' fő hadi szállásról Aug. 22-dikénn írja, F. M. Lieuténánt *Hooze*, azon elibe adatott már tudva lévő rendelés szerént, hogy rész szerént az ellenség' előnyomulásának meg-gátolására, rész szerént az ellenségnek meg-támadására, néhány Regementeket inditson útnak, 21-dikben a' maga Avangardájával a' *Linth'* vizénn kereftül ment, és az ellenség magát onnét, a' nélkül hogy tsatázásba elegyedett volna, visszva vonta.“

* * *

Aug. 18 dikénn és 19-dikénn a' *Renus* jobb partján fekvő Gen. *Kienmayer* is, meg-támadtatoit a' Frantzia Gen. *Bastoul'* vezérlése alatt egy igen nagy számu ellenséges sereg által, hanem telyességgél mindenhalzon nélkül. — „Zell vároffánál (*Strasburgtól* 3 ora távolságra) nevezetesen, a' *Mészáros* Huszár Regementje béli Kapitány *Jobbágy*, 's-véie együtt *Demel* és *Falatkay* Hadnagyok, különböztették meg magokat, a' kik nem tsak hogy ezen posztjokat meg oltalmazták, hanem az ellenséget néhány versben vesztéssel visszva is verték. — „A' mi vesztésünk nem vólt feles: és több hadi fogjok estek az ö kezeikre“ (Ez a' tudósítás is az *Údvari Ujjság*ban a' *Bétsi Fő Hadi Cancelláriáról* adatott-ki.)

*

Nagy Britannia.

Már sokat irtak e' külfő levelek, egy *Philipeaux* nevü Frantzia Emigrans Indzsinér - Obersterről, a' ki is *Bonaparte* Generalissal, gyermek-

korokban, a' Párisi Királyi Kadétok' Academiájában, együtt tanult, egy szobában lakott, sőt véle egy ágyban hált. véle örökké ellenkező gondolkodású volt, t. i. a' Royálistus' barátja, tölle azonban elméllégére nevezé igea befűlletett. Ez a' *Philippeaux* az alatt holt-meg, nevezetes történetekkel telyes élete után, *Aere* vároffában *Asiában*, míg azt Gen. *Bonaparte* kívülről ostromolta. A' *Londoni* Udv. Újságban így adatnak elő az ő élete-béli vszontagfágok:

„*Philippeaux*, a' ki a' Frantzia orizági fogházakból már több ízben el-izökött volt, még pedig úgy, hogy egy alkalmatoflággal, az ő megfententziáztatása lizerént való halála orája előtt tflak kevéllel menekedett-ki a' fogházból, 1796 ban ismét *Párisba* ment oly tzéllal, hogy *Sir Sydney Smithet*, az ő *Wright* nevü Hadnagy jó barátjával együtt, a' *Temple* nevü fogoly-toronyból ki-abadítsa. Ily tzéllal, éppen véleközött-ellenben fogadott magának egy szobát, úgy hogy ennek ablakából jelek által a' gondolatait közölhetta a' fogjokkal. Végezetre, két barátjainak fegedelmé által az épület' udvarára is bé-rontott, hanem a' Strázsa éfzre vette, éslármát tsinált, a' melyre nevezé *Philippeaux*, el-futni köntelenítettett. A' 10-dik Fructidori revolutzió után, melyben t. i. *Carnot*, *Barthelémy*, 's-mások meg-buktanak, *Helvétziában* tartózkodván, itt azt hallotta, hogy *Sidney Smith* meg fogna ötlettetni; a' melly hirre nevezé ismét vizszá úrazott *Párisba*, hogy a' *Smith*' még szabadítását, két barátjainak fegedelmével ismét meg-probálja. Ily tzéllal, két ország utakonn el-dugva lévő lovakat fogadott, és egy utánna-tsinált Directoéiális parantsolatot kéfszített, a' mely a' *Temple*' Inspectorához lévén intéztette, az volt a' foglalatlja, hogy *Sidney Smith*, és a' véle lévő *Wright*, ezen parantsolatot elő-mutató két Nemzeti-Gárdáknak adódjanak által, hogy vigyék őket a' *Conciergerie* nevü fogházba. *Philippeaux*, és a' barátja, Nemzeti-

Gárda ruhát vettenek magokra — a' Directoriális parantsolatot elő'mutatták, — a' két fogjok nékiek, a' ki már áldozatra rendeltetve voltak, minden akadály nélkül ki-adattattak, kiket *Philippeaux* és a' barátja egy Fiaker-kotsiba bé-té-ven, mintha a' *Conciergerie*-be vinnék, el-indították. A' kotsiflok az utzánn le-tapodtatott egy aszfzont, hanem az özfzfe futott sokaság tsak a' történetre függesztvén szemit a' négy futókat a' kotsiból, minden reájok való figyelmezés nélkül, ki-fzállani, és tekervényes utzákra térni engedte. Kétfzer tévedtek-el, hanem tsak ugyan sokáig való tévelygés után a' lineához érték, a' hol egy kotsi várta őket, a' melyre fel-ültek, és az első stáztziójig mentek rajta. Már itt, tsak 3-man voltak a' futók, *Sidney Smith*, Hadnagy *Wright* és *Philippeaux*; kik is ezen első Stáztzionn makrantzos (erköltsös) lovakat kapván, midön látták volna, hogy sok ember gyűl bámolni kö-zelebb a' özfzfe, tsak gyalog indultak onnét tovább a' Stáztziójig. Azon-túl egész *Rouenig* nem volt femmi bajok: itt 8 napokig kéntelenítették a' kocsikálni. Ide érkezvén, mikor a' városba bé-mentek volna a' kapu' ajtajánn menni, az éjje-lik végvázó már itt állott, és kérdetta, hogy: kik légvének? *Sidney Smith* egy város béli aszfzont vezetvén a' karjánn, erre nézve mint városi ismeros, *Wright* Hadnaggyal együtt, minden akadály nélkül bé-botsáttattak az ajtónn. Hanem mikor *Philippeaux* bé akart volna utánnok menni, a' lírázsá-katona, nem tudni mi környülállásra nézve, valami gyaumba esett iránta, és a' passusát kezdette kérni. Erre a' történetre más személyek is gyűltek a' kapuhoz: *Sidney Smith* azonban a' katonához hirtelen vízfzfa fordulván, így szollott hozzá a' benne esmeretes hideg-vérrel, és jelen-valósággal: *Vous pouvez le laisser passer, c'est un bon citoyen, j'en repondrai* (az az: *Tsak bótstá-bé Kend, ez jó hazafi, én febelni fogok érette.*) Ezeu szókra mingyár bé-botsáttatott

Philippeaux. Az után ugy jutottak innét *Angliá*-ba által. *Smith* ugy élt az után ezen meg-szabadítójával, mint atyafiával; örökké együtt voltak. *Philippeaux* Londonban *Perin* név alatt tette magát ismértelessé, a' hol mind magát igen szerették, mind pedig bátorfágát erőssen betsülték. Végezetre, a' *Tigris* nevü hajónn ő is Konstantzinapolyba evezett *Smith* hel, a' ki Oberfiserseget és egy Regimentet nyert néki a' Török Udvartól. *Acre* várában sok szolgálatot tett a' *Bonaparte* ostroma ellen: hanem testének gyenge alkotása, mely az ő *Orleans* várában szenvedett fogsága alatt még jobban meggyengítettette, egy ilyen várnak ostromoltatását végig ki nem állhatta — hanem, minekutánna egy éjjel a' városra rohant ellenséget három versben visszaverete volna — végezetre, a' sok rothadni kezdett holt testek meg kezdettek a' levegőt veszteni — és *Philippeaux* e' miatt hétről-hétre roszszabbúl kezdte érezni magát — míg végre életének 31-dik esztendőjében ki múlt a' világból. Talám sohol nintsen (azt teszi az *Anglus* tudosító a' maga levelének végére) egy jobb és derekabb tiszt, mint ez vólt.,,

Frantzia Ország.

Az *Ex-Directorok* ellen fel tétetett vádoló acták *Augustus* 3-ikán olvastattak el harmadszor az 500-ak *Tanatsában*. A' *Jacobinusok* azt kívánják hogy a' *revolutio* törvénye szerént büntetődjenek meg; ellenben sokan találatnak olyanok a' két *Tanatsban*, a' kik méltatlanoknak lenni itilik őket a' kemény büntetésre, 's ekként kívánnák őket mentetgetni: „Igaz dolog ugyan az, hogy ők *szamarak*, és *Tyrannusok* vóltak; hogy esztelenségek által több kárt okoztak a' *Respublikának*, mint akármely gonosz hazaáruló is, de még akkór, a' midön hivataljokról önként le mondottak volna, meg igirtetett nékiek,

hogy semmi bántodások nem fogna lenni, Különben is eléggé meg vagynak az által büntetve, hogy minden jó republikánus őket utálja, 's kerüli társaságokat. Hogyha ezek meg ölettetnek, többen is találatnak oly gaz emberek, a' kik azon büntetést meg érdemlik, és így soha vége nem lesz az öldöklésnek. Nem izántsándékkal, hanem tudatlanságból ártottak a' Republikának, el hitetvén azt magokkal, hogy valamint eddig mindenkor, úgy ennekutánna is fog nékiek a' Szerentse szolgálni s a. t.

Reveillere Lepaux Ex Directornak azt ígérték a' Jacobinusok, hogy ha ő ezen alkalmatossággal *Barras* Directort el vádolja, és őtet a' Directoriumból ki vetteti, semmi bántodása nem fog lenni az ellene indittatandó processusban. Mely kívánlágokra akként valaszolt, hogy ő nemcsak magát, hanem minden előbbi tiszti társait egyenlőképen fogja védelmezni; hogy ő mindeniket oly ártatlannak esmeri, mint izinte magát; hogy ő nékie lehetlen volna *Barrast* vádolni, és keszebb volna meg halni, mint hamis vád által magát meg undokítani. *

Orosz Ország.

Mind a' *Petersburgi* Udvari Ujjságban, mind pedig az ólta minden más Ujjságokban, a' következő háboru-hirdetését olvassuk az *Orosz Császárnak* a' *Spanyol* Király ellen: — „

„Mi, Isten kegyelméből *Első Pál*, minden Oroszoknak Császárok és Egyedül uralkodójok, &c. hirül adjuk minden hív jobbágyainknak: Mi, és a' mi Frigyeseink, meg határoztuk, hogy a' most *Frantzia* Országban uralkodó törvéntelen Országlás-formát felfordítsuk és ezen izélünknek el-érése végett minden erőket elő vettük ellene. Az Isten meg-áldotta fegyvereinket, és az egész mai napig, Szerentsével és győzedelemmel koronázta meg minden iparkodásainkat.

„Az Europai Hatalmasságoknak azon kifiny
 száma között, a' kik külső keppen hajlandóságot
 mutatnak ugyan, ezen Istentől el-vetteteit, moltan
 haldokló Ország-lókhoz, hanem valósággal
 csak az ő boldzu-állásától félnek, *Spanyol* ország
 mutatta ki, erősebben, mint minyájon a' többek,
 a' maga *Frántzia* ország iránt való felelmet, vagy
 hajlandóságát, ha, nem va óságos segítés által is
 ugyan, de leg alább készületek által. Hafzon-
 talanul vettünk minden eszközöket elő, hogy a'
 tilztesség' és dítsőffég' újját ezen Hatalmasságnak
 meg mutathassuk, és ötet ezen útuak a' vélünk
 való egyesülés által lejendő meg lyítására ve-
 hessük: ő meg-átalkodva meg maradott a' magá-
 nak veszedelmes eszközök és tévelygések mellett,
 melyhez képpelt mi a' mi ezért való boldzanko-
 dásunkat véle meg-ismértetni kéntelenítettünk,
 az által, hogy az ő nállunk lévő *Onix* nevü Mi-
 nisterjét, a' mi *Udvarunktól* néki vizfsza küldöt-
 tük. Minthogy pedig most ugy értjük, hogy a'
 mi *Madridban* volt Követünk, *Tanátsos Bützow*
 is, a' *Spanyol Király Státuffaiból* ki-izabot: idő
 alatt el-távozni kéntelenítettett légyen: mi ezt
 valójában, mint a' mi Felségi méltóságunknak meg-
 bántatódását, ugy vesfszük, 's-nékie ezennel ha-
 dat izenünk; melynek alkalmatoffágával parantfol-
 juk, hogy minden *Spanyol* kereskedő hajók, a'
 melyek a' mi kikötő-helyeinkben találatnak, *Se-
 questrum* alá vétetteffenek, s-confiscáltattassanak,
 és minden tengerenn 's-izározonn való Vezér-
 jeinkhez olyan rendelések küldetteffenek, hogy
 ök, a' *Spanyol Királynak* minden jobbágyaihoz el-
 lenséges módon viselteffenek. Költ *Péterhofban*,
 Jul 15 dikénn, a' *Christus* születésének 1799 dik,
 Országlásunknak pedig 3-ik elztendéjében. — „
 „*Pál.*

Német Ország.

A' *Rénus* mentiben ujjantott fontosúlnak a'

környülállások. Oda-alatt *Coblenztől* fogva egész a' *Hollandiai* határokig miudemitt félbe szakasztatott a' vizenn való által-hajózás. Tsak a' bal partjáról, a' jobbra szabad az által menettel, de innét is tsak az *Acheni* Centralis Adminisztráció' passzálával. — *Hannauból* 17-dikben írták továbbá, hogy az *Orániai-Örökös* Princz a' *Weszfáliai* Prussus vidékre *Lingenbe* érkezett légyen Aug. 3-dikánn, a' mely város 3 ora távol-ságra vagyon *Münstertől*; és tsak hamar sok *Hollandus* tiszték jelentenek-meg nálla, kik között vólt Oberster *Bentink* is: mint a' környülállások mutatják, ezen Princz fegyveres népet gyűjt, hogy az Oroszokkal és Anglusokkal özsze tsatolódva, minekutánna ezek egyszer a' szá-rozra ki-szállottak, *Hollandiába* bé-nyomuljon.

Karlsruhe' várossában egy nevezetes Confissoriális rendelés jött-ki a' *Bádeni* tartományokra nézve, melyben a' többek között ezek a' szavak is élő fordulnak: — „Belső kedvetlenséggel vétetett észre, hogy a' *Bádeni* tartományokban, az ifju *Candidátusokban* töbnyire, erőssen ki tsirázni kezdett légyen az a' hajlandóság, hogy ők a' Kereszténységet meg bontván, azt egy tsupa természetli *morálba* öltöztették (egy tsupa erköltsi tudománnyá változtatták.) A' dolgoknak tsak felületjegről való elmétlen oskoskodás foglalta-el ő közöttök fokokban a' meg-gyözödéshelyét. Ő Markgrófi Hertzegsége pedig, nem akarja, hogy a' maga tartományaiban lévő *Ékklesiák*, az ujj tudománynak akár mely szeleitől, és akár melyik ujj Pappnak szabad akarátja szerént, ide-'s-tova ingadoztattassanak.,,

Vagy két nevezetes találmányok is hirdettek-ki ismét a' Német levelekben. — Egy emberek' barátja azt tétetette közönségsé, hogy ő fel találta légyen azt a' módot, a' mely szerént a' le-nyelt gonbos-tó, leg könnyebben el-megy az embertől. Azt mondja, hogy a' kit ez a'

Szerentsétlenség ér, vegyen tsak hamar egy to-
jált, és azt igya-meg; egy óra múlva igyék-meg is-
mét egyet. Annál bizonyosabban halzhál pedig
a' cúra, mennél hamarább élnek véle, a'-míg t. i.
a' tú a' gyomorba meg nem fézkel magát. —
Jenában meg egy *Göttling* nevü Professor azt a'
módot gondolta-ki a' *Mangold*-repák' (a' *Tzé-
klák'* neimeiknek) Chémiai vizsgálás' alá való vé-
telek után, hogy miként lehessen a' *Runkelrube*
nevü neméből ezen repáknak, a' magános házi
gazdálkodásokban is, a' meg-törésre szükséges
machina nélkül, jól cristallizált liszt-nádmézet tsi-
nálni. Igéri a' nevezett Professor, hogy egy Ara-
nyért, ha kinek tetszik, meg-küldi ezt a' módot,
's-mellette még egy is mustráját is küldi annak a'
nádméz-lisztnök, a' melyet ezen ujj és könnyü mód
szerént lehet készíteni.

BCU Cluj Library Cluj
Elegyes Levelek.

Párisból:

„A' *Mediterraneum* tengerről, az egyesült
Spanyol és *Frantzia* hajós seregnek üzésére ki-
vezett *Anglus* hajós sereget, az elsőnek *Brest*-
be való evezése után két nappal, *Quessant'* táj-
ján szemlélték a' *Frantzia* partokról. — A' *Bres-
ti* kikötő-helyben, szolgálatra kész állapotban
lévő egyesült hajós sereg most, 45 *Linea* hajok-
ból, 17 *Fregátokból*, és 12 *Corvettékből* áll —
betegje nints fok. *Brestben* most épitenek még
egy 140 ágyus *Linea* hajót, melynek *Vengeur* a'
neve.

„Az *Aix'* öblében már jó ideje álló *Spanyol*
hajós-tsoport, nem tsatolta magát az egyesült
nagy hajós-sereghez, midön ez ott el-evezett. *Ang-
lus* Admirál *Pole*, a' ki ezt a' *Spanyol* hajós-
tsoportot *Aix* mellett, eddig, bé zárva tartotta,
Angliába vizsgálta érkezett.

„*Gen. Moreau*, a' ki előbb a' *Rénusi* tábor'

vezérévé, az után pedig *Massena* helyébe *Helvetziába* rendeltetett vólt, a' Directoriumnak egy ujj Decretoma által ismét a' Rénushoz rendeltetett: *Massena* pedig a' Helvetziában lévő, ugy nevezett *Dunai* tábornál ismét meg-hagyatott.

„*Spanyol* Admirál *Massaredó* és *Frántzia* Admirál *Brux*, *Párisba* várának, hogy az egyesült hajós-seregnek, a' mely még mind *Bresnél* vagon, további foglalatosságairól, tanácsot tartsanak. — Gen. *Brune*, *Hollandiából* *Párisba* visszafra érkezett, azért, azt mondják, hogy *Bernadotte* helyett ő fogna *Hadi* Minister lenni.

Londonból, *Aug. 13-ikán*.

„Az Országló felek itten, minekutánna a' *Telegraphus* nevü fregát ma réggel, ujj hír-adásokkal meg-é-kezett volna, a' következendöket hirdettette-ki *officialiter*:

„*Lord Keith*, (a' *Mediterraneum* tengerről az *Océánusra* ki evezett) *Anglus* hajós-fregg' vezére, *Jul. 31-dikén*, 31 *Linea* hajókkal a' *Sz. Vincent* fokánál evezett-el, és oly gondolattal volt, hogy az egyesült ellenséges hajós-sereg, tsak két napokkal volna előtte.

„A' titkos expedítziónak első Divíziója, *Aug. 13-dikán* 1 orakór, az *Anglus* part mellől evezett.

Londonból Aug. 16-dikán: — „

„A' titkos Expedítziónak első Divíziója, 13-dikban déli utáni 3 orakor már annyira eltávozott volt a' partoktól, hogy többé nem láttatott. Estve ellenben már a' *Calaisi* *Frántzia* partokról szemléltetett, a' hól mint már *Doverhez* a' dologról hír érkezett, nagy ijedséget és zürzavart okozott; a' városból sok lakosok elfutottak, és *Páris* felé is *Kurir* szaladott-el. Azt gondolták, hogy ott akarnának ki szállani a' fegyveres csoportok: hanem, 14-dikben már mezfélze

Észak felé evezett volt el onnét a' hajós sereg, és a' *Hollandiai* tengerekre közelített. Az ólta, egy kemény Napnyugoti szél támodván, félelmet gerjesztett ezen hajós seregünk iránt is, de legkülsebb híre hints, hogy valami szerentsétlenséget okozott volna néki. Ez az első Divisió, a' mely 130 tránspört és hadi hajókból áll, egy ágyu-szóra indulván el az Anglus part mellől, szép nézésre szolgáltattott, az oda ki-gyülekezett néző, és az indulóknak szerentsét kiáltozó sokaságnak, alkalmatofságot. A' ki szálló sereget Gen. *Abercrombie*, a' hadi hajókat pedig Adm. *Mitchel* vezéreli ezen első Divisiónál. Hol szállanak ki, nem tudják: némelyek egyenesen *Hollandiába* gondolják, hogy eveznek; mások ellenben, hogy *Hollandián* feljül szállanak ki, és úgy nyomulnak azután bé *Hollandiának* földjeire.

A' második Divisió, mely a' *Förki* Hertzegnek izemélyes vezérlése alatt, valami 8 nap mulva, akkor fog el-evezni, mikór az elsőnek ki-szállásáról a' bizonyos hir-adás meg-érkezik, már nagy szorgalmatossággal gyülekezik a' *Margatei* partok felé. Ezt, *Brabántzia* ellen gondolják határozttatva lenni.

A' *Proclamazió*, a' mely a' ki szállás után a' *Hollandusokhoz* intéztetik, már ki-jött *Frantzia* és *Hollandus* nyelvenn. Ki nyilatkoztatja benne Gen. *Abercrombie*, hogy ő és az ő vezérlése alatt lévő tábor, *Hollandiának* mint barátja, és nem mint ellenfége mennek oda, hogy t. i. az ő régi törvényeiket, julsaikat, rend-tartásaikat vilzsza-állítsák, őket a' *Frantziáktól* való el-nyomattatás aloll fel-szabadítsák, elenyészett kereskedéseiket helyre állítsák, fel-fordittatott Országlásfok' formáját, és a' *Frantziák' atheismusa* által meg-bántatott vallásfokot, lábra állítsák, 's-végezetre a' *Nagy Britania* és *Hollandia* között való régi szerentsés szö-

vetséget, a' mely mind kettőjöknek igen hasznos, újra meg-kölsék. Ily tzéllal, az a' kívánsága ő Nagy Britanniai Felségének, és más Hatalmas-ságoknak, hogy tökéletes el-felejtkezés és *amnestia* áljon-fel minden meg-történteke nézve, minden boszszuállásnak ki-szorításával: ellenben mind azokkal, a' kik a' Gen. *Abercrombie*' sere-gének magokat ellene szegeznek, mint a' jó rend' ellenfégeivel, ellenséges módra fognak banni.

Magyar Ország.

Komáromból, 18-ik Aug. 1799.

„Én egy Utazó, éreztem egy belső meg-in-duláshoz rekesztett Gyönyörüséget, a' most fo-lyó holnapnak 18-dik napján, Tettes. Komárom Vármegyében, Szabad Királyi Komárom Váro-sában, 's az én belső meg-indulásaim mintegy parantsoltak véllem; minthogy személyes szeren-tsém mostanában a' Kurirhoz nem lehet, hogy ötöt leg alább azon Gyönyörüségből irásommal rélzeltellem. — El-jöttem Komáromba, 's el-men-tem egy Templomba, az hol el végezvén Istenem eránt való Kötelességemet, értem egy kedves Barátomtól, hogy a' *Helvetica Confessio*n lévök, a' Császári és Királyi fegyvereknek hatalmas és szerentsés Gyözödelmekért való *Te Deum lau-damust*, ma fognak tartani: 's e' szerint el men-tem a' Reformatusok' Templomába, de késön; mert azon Ekklesiának egygyik Predikátora, (a' mint értésemre esett) T. T. *Farkas János* neve-zetü T. Ur, épen akkor vette-fel, a' maga Tautá-sának fundamentomául, Szent Dávid XXI-dik Soltárját, és aztat, egészszén tölle el-olvasztatni hal-lottam, és így az első Könyörgést nem hallhat-tam. — Ezután az említett Predikátor Ur, a' né-ki adatott Izóllásbéli kedvesség szerint, az ural-kodó Koronás Fejedelemtől kezdett belzélleni, olyan módon: hogy aztat, édes könyhullatások

nélkül, éppen halgatni nem lehetett. — Mondá a többek között ezt: A' Királyok' fejére az Isten teszi a' Koronát; aztat tehát, csak Isten veheti le az ő Fejéről: 's így ha ember erőszakot tesz, vékezik az Ég-, és az emberi törvény-ellen. — Elvégezvén ezen minden dicséretet maga után húzó böls Beszélgetését, megállapodott a' Papi Székben, 's akkor, (a' mint értettem) Tiszt. Katona Mihály Professor Urnak Tanítványai, az említett Urnak minden dicséretet érdemlő rendelkezéséből, Szent Dávid CL-dik Zsoltárjának első Versét a' Chorusból olly szépen énekelték-el, hogy erre kellett fakadnom: *Köszikla volna szívem bár, még is repedezne talán már!* 's ezen, minden-meg-elevenítő gyönyörűséghez köttetett éneklés után, ismét el kezdette a' maga böls beszélgetéseit a' fent nevezett Predikátor Ur folytatni, a' hol is emlegette a' Felsőes Királyi vitézi győzelmeket, 's itt erről való, szíveket minden édes gyönyörűséggel bé-töltő szavait elvégezvén, ismét Tiszt. Katona Mihály Urnak Tanítványai, el-énekelték Szent Dávid 144 dik Zsoltárának első versét, olly szívre ható hangokkal, hogy senkinek is sirás nélkül halgatni nem lehetett. — Ezután ismét folytatta minden böltsefféghhez 's erköltsi Tudományhoz köttetett Tanítását, az oda fent említett Tiszteletes Ur; 's annak vége lévén, könyörgött a' kedves Magyar Hazaért, a' mi kedves felségessen Uralkodó Királyunkért, és az egész Magyar Hazában lévő nagy és kicsiny Rendekért, 's ennek vége lévén, el-énekeltettek az egész gyülekezet által, Szent Dávid 47 dik Zsoltárának 1-ső, 3-ik és 4-ik Versei. — Ezek után, a' minden Tiszteletre méltó Predikátor Ur, egy minden Izléshez, 's igaz Hazai szívetethez illendő beszélgetélt tartott, a' mellynek fő czélja abban gyökereztetett, hogy minden fegyvert fogható ifjú, egy illy kegyelmes fejedelem alatt, mint a' miénk, a' dicsőfőges Ka-

tonai hivatalra magát meghatározni ne késedelmeskedjen.

De még voltam olyan Szerentsés, hogy Felsőes Ki-
 ralyom, és kedves Házam érem, iok edelléghez
 rekesztett, meleg búzóságokat tapasztaltam; de
 még ezen mojtani érzékenységeknek részese,
 soha is nem lehettem. Azért ezres Szerentsémnek
 tartanám, ha azon munkat, a' mellyet ma hal-
 lottam, nyomtatásban olvashatnám.

Pestől 26-dik Aug. — „A' Pétzeli Parochiánn
 ismét olyan Predikátoré van, a' ki Német szü-
 letés, de Magyarul is jól beszéll; és a' nevelés-
 re mindazoktól alkalmatosnak itültetik, a' kiktől
 esmértetik: Ahozképeit ismét folyamatra me-
 gyen azon Parochiánn a' Kis Afzfzonyoknak a'
 jó Magyar gustus szerént való nevelések, de egy-
 szerre hatnál többet nem szándékoznak fel vá-
 lalni.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

„Pest Vármegyének felső részében, mind a'
 Búza, mind a' Széna termés tsak közép szerü,
 söt néhol annál is alább való, Bor pedig min-
 denütt igen keves lesz.

* * *

A' Magy. Kurirnak azon Erd. Olvasói, a'
 kik annak, e' folyó fél esztendőre való taksáját
 még eddig fel nem küldötték, kérettetnek álta-
 lunk alázatossan, ne halasztsák továbbra tett
 igireteknek bé telyesítését. — Azok is, a' kik tsak
 Sz. Mihály napig való taksáját fizették-le, hogy-
 ha tovább is kívánnák újság leveleinket olvas-
 ni, küldjék fel új esztendeig való bérét a' 2 fo-
 rintot és 30 krajczárt.

P. D.